

DARBA DROŠĪBAS UN VESELĪBAS NOTEIKUMI ĀRPAKALPOJUMU SNIEDZĒJIEM NĪ APSAIMNIEKOŠANĀ

1. MĒRĶIS

Darba drošības un veselības noteikumu ārpakalpojumu sniedzējiem NĪ apsaimniekošanā mērķis ir noteikt vienotu izpratni un prasības par drošības un veselības jautājumiem.

2. DOKUMENTĀ LIETOTO TERMINU UN SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

- 2.1. **Avārijas situācija** – sistēmas (iekārtas, aparatūras, ierīces, ēkas komunikāciju un ne tikai) vai citu objektu pēkšņa sabojāšanās (defekts), kura rada neplānotu to darbības apstādināšanu un kuras sekas var būt nelaimes gadījums, materiālie zaudējumi.
- 2.2. **Ārkārtas situācija** – notikums ārpus parastās secības, kārtības, kad ir apdraudēta cilvēka dzīvība un veselība, ir noticis nelaimes gadījums.
- 2.3. **Darbi** – darbi un pakalpojumi, ko Izpildītājs apņēmis sniegt VNĪ Objektos uz līguma vai cita veida sadarbības pamata.
- 2.4. **Darba vieta** – vieta, kurā Nodarbinātais veic Darbu.
- 2.5. **IAL** – individuālie aizsardzības līdzekļi.
- 2.6. **Izpildītājs** – uzņēmums, kurš uz līguma vai cita veida sadarbības pamata, veic Darbus Objektos.
- 2.7. **KVS** – kvalitātes vadības sistēma;
- 2.8. **Lietotājs** – juridiska vai fiziska persona, kura lieto Objektu saskaņā ar savstarpējo vienošanos (nomas līgumu), kas noslēgta starp VNĪ un Lietotāju.
- 2.9. **NĪ** – nekustamais īpašums.
- 2.10. **Nodarbinātais** – jebkura fiziska persona, kuru nodarbina Izpildītājs, tai skaitā piesaistītie apakšuzņēmuma nodarbinātie, ja tādi ir.
- 2.11. **Objekts/-i** – VNĪ īpašumā un / vai pārvaldībā esošie NĪ.
- 2.12. **VNĪ** – valsts akciju sabiedrība “Valsts nekustamie īpašumi”.
- 2.13. **VNĪ noteikumi** – KVS N 12 “Darba drošības un veselības noteikumi ārpakalpojumu sniedzējiem NĪ apsaimniekošanā”;
- 2.14. **VNĪ noteikumu pielikums** – 1.pielikums “Par Darba drošības un veselības noteikumu ārpakalpojumu sniedzējiem NĪ apsaimniekošanā un normatīvajos aktos noteikto darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības, vides aizsardzības un citu prasību neievērošanu Darba vietā Izpildītājam noteiktie līgumsodi”.

3. ATBILDĪBA

- 3.1. VNĪ ir atbildīgs par Izpildītāja informēšanu par VNĪ noteikumiem.
- 3.2. VNĪ ir tiesības kontrolēt un konsultēt Izpildītāju darba drošības un veselības jautājumos.
- 3.3. VNĪ ir tiesības apsekot Darba vietu, konstatēt, kā arī fiksēt formā KVS F 423 “Darba drošības un veselības noteikumu audita lapā” vai citā dokumentā, vai Izpildītājs un Nodarbinātais ievēro VNĪ noteikumus, savstarpēji noslēgtajā līgumā un Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos Izpildītājam noteiktos pienākumus Darbu izpildes kārtības, darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības, vides aizsardzības un citu prasību, noteikumu Darba vietā ievērošanu.
- 3.4. VNĪ ir tiesības:
 - 3.4.1. pirmo reizi konstatējot kādu no VNĪ noteikumu pielikuma 1. līdz 4. punktā norādītajiem pārkāpumiem, izteikt Izpildītājam rakstisku brīdinājumu. Otro reizi konstatējot to pašu pārkāpumu noslēgtā līguma vai cita veida sadarbības ietvaros, piemērot Izpildītājam līgumsodu VNĪ noteikumu pielikumā noteiktajā apmērā;
 - 3.4.2. konstatējot kādu no VNĪ noteikumu pielikuma 5. līdz 6. punktā norādītajiem pārkāpumiem, piemērot Izpildītājam līgumsodu VNĪ noteikumu pielikumā noteiktajā apmērā;

- 3.4.3. būtisku pārkāpumu gadījumā pārtraukt Darbu izpildi līdz pārkāpuma novēršanai un piemērot Izpildītājam līgumsodu VNĪ noteikumu 3.4.1. vai 3.4.2. punktā noteiktajā kārtībā. Darbu izpildes pārtraukuma termiņš nav uzskatāms par Darbu izpildes termiņa pagarinājumu.
- 3.5. Izpildītājs ir atbildīgs par iepazīšanos ar VNĪ noteikumiem un par VNĪ noteikumos noteikto prasību nodrošināšanu, veicot Darbus Objektos.
- 3.6. Izpildītājam ir pienākums pēc VNĪ pārstāvja pieprasījuma uzrādīt ar Darbu izpildi saistīto darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības un vides aizsardzības dokumentāciju.
- 3.7. Izpildītāja Nodarbinātajiem ir pienākums ievērot VNĪ noteikumus visā Darbu veikšanas laikā Objektā.

4. APRAKSTS

4.1. Drošības un veselības politika

- 4.1.1. VNĪ ir lielākais Latvijas dižāko vērtību – zemes un ēku – pārvaldītājs. Tās ir valsts vērtības Latvijas cilvēkiem. Uzņēmuma vadība skaidri apzinās savu atbildību sabiedrības priekšā – kā gādīgam saimniekam, saglabāt un vairot valsts nekustamo īpašumu vērtību. VNĪ rūpējas par savu darbinieku un visas sabiedrības drošību. Ikvienam cilvēkam ir tiesības pēc darba droši atgriezties mājās. Esam izvirzījuši augstus drošības standartus un veidojam drošu vidi savos birojos, būvniecības objektos un pārvaldāmajos īpašumos, kā arī būvējot sabiedrībai nozīmīgus objektus. VNĪ mērķis ir virzīties uz nulles negadījumu kultūru. VNĪ ir izvirzījis un seko noteiktām vērtībām, skatīt 1.attēlu.

1.attēls VNĪ vērtības

- 4.1.2. VNĪ, pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 16. pantu, Izpildītājam nosaka ievērot Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu un VNĪ noteikumu prasības, izpildot Darbus.

4.2. Būtiskākie darba vides riski Izpildītājam, veicot Darbus

- 4.2.1. Jānovērtē Objekta specifika (piemēram, kultūrvēsturiskā vērtība, lietošanas mērķis, specifiskas valsts pārvaldes funkcijas, ar valsts drošību saistītie NĪ) un jāpielāgo atbilstošas Darba izpildes metodes.
- 4.2.2. Jārēķinās ar iesaistītajām pusēm, kuras var tikt ietekmētas Darbu veikšanas laikā. Iesaistītās puses ir Objekta Lietotāji un/vai apmeklētāji, VNĪ un/vai Lietotāja darbinieki, kuri var atrasties vai pārvietoties Darbu veikšanas vietā.
- 4.2.3. Jāievēro, ka Darbus ir atļauts veikt, ja ir nodrošināts, ka veicamais Darbs neietekmēs iesaistītās puses vai jebkuru sabiedrības locekli.
- 4.2.4. Nepieļaut Avārijas situāciju radīšanu ar darbību vai bezdarbību. Avārijas gadījumā jārīkojas atbilstoši VNĪ noteikumu 7. punktā noteiktajai kārtībai.
- 4.2.5. Izpildītāja Nodarbinātajam, veicot Darbus, jāievēro šādi noteikumi:

4.2.5.1. aizliegts smēķēt;	
4.2.5.2. aizliegts atrasties alkohola, narkotisko un citu apreibinošo vielu ietekmē;	
4.2.5.3. jālieto darba apģērbs ar Nodarbinātā darba devēja nosaukumu un jāizmanto atbilstošie IAL;	
4.2.5.4. jābūt apmācītam drošam darbam un ar darbinieka apliecību;	
4.2.5.5. jānorobežo darba vieta un jāizvieto drošības zīmes;	
4.2.5.6. jāinformē par bīstamo darbu veikšanu pirms to uzsākšanas;	
4.2.5.7. darba aprīkojumam jābūt pārbaudītam un marķētam;	
4.2.5.8. jāzina, kā rīkoties Avārijas gadījumā.	

4.3. Vispārīgās prasības, uzsākot un veicot Darbus Objektā

- 4.3.1. Izpildītājs līguma darbības laikā nodrošina darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasību ievērošanu saskaņā ar Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- 4.3.2. Izpildītājs pirms Darbu uzsākšanas Objektā Nodarbinātajiem nodrošina:
 - 4.3.2.1. darba aizsardzības, ugunsdrošības instruktāžu un profesionālo apmācību atbilstoši veicamajam Darbam;

- 4.3.2.2. iepazīstināšanu ar VNĪ noteikumos noteiktajām prasībām;
- 4.3.2.3. darba vides risku novērtējumu veicamiem Darbiem Objektā un Nodarbināto iepazīstināšanu ar risku novērtējumu;
- 4.3.2.4. obligātās veselības pārbaudes pirms Darbu uzsākšanas;
- 4.3.2.5. darbinieku apliecības atbilstoši VNĪ noteikumos noteiktajām prasībām: apliecībā ietvertā informācija – darba devēja nosaukums, darbinieka vārds, uzvārds, personas kods vai dzimšanas datums, amats, darba līguma nr. un datums un fotogrāfija (3. attēls).

3.attēls darbinieka apliecības informatīvais paraugs

- 4.3.3. Izpildītāja Nodarbināto ierašanās un uzturēšanās kārtība Objektā:
 - 4.3.3.1. saskaņot Darbu uzsākšanu ar VNĪ līgumā norādīto kontaktpersonu/atbildīgo personu;
 - 4.3.3.2. nodrošināt, ka Nodarbinātajam, veicot Darbus Objektā, ir darbinieka apliecība, ko Nodarbinātais uzrāda pēc VNĪ pārstāvja pieprasījuma;
 - 4.3.3.3. nodrošināt, ka Nodarbinātais Objektā nelieto un neatrodas alkohola un narkotisko vielu ietekmē.
- 4.3.4. Prasības Darba vietas iekārtošanai:
 - 4.3.4.1. izvērtēt pirms Darbu uzsākšanas iespējamos riskus Lietotājiem un apmeklētājiem, VNĪ un/vai Lietotāju darbiniekiem un jebkuram sabiedrības loceklim;
 - 4.3.4.2. norobežot un izvietot brīdinājuma zīmes Darba vietā, ja Darbus plānots veikt ilgāk par 30 minūtēm (4. attēls);

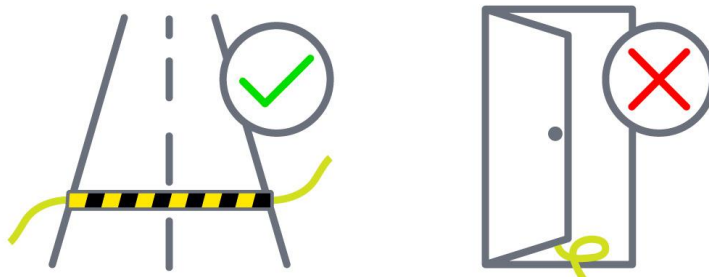
4.attēls Darba vietas norobežošanas līdzekļu paraugi

- 4.3.4.3. norobežot ne tikai Darba vietu, bet arī zonu, kurā darbības rezultātā var rasties riski citām personām vai tikt bojāti transporta līdzekļi, neatkarīgi no Darbu veikšanas ilguma

(piemēram, jumta tīrīšanas laikā vieta, kur var krist notīrītais materiāls no augšas; telpās, veicot mitro uzkopšanu, vieta, kur slidenā grīda; izraktas bedres vai nelīdzenas vietas, kurās var paklupt vai iekrist). Nodrošināt, lai norobežotajā zonā neatrodas citas personas un materiālās vērtības (piemēram transporta līdzekļi);

4.3.4.4. nodrošināt Nodarbinātajiem pieejamu pirmās palīdzības aptieciņu un ugunsdzēsības aparātu. Iepriekš vienojoties ar Objekta pārvaldnieku, var izmantot Objektā esošo pirmās palīdzības aptieciņu vai ugunsdzēsības aparātu, ja tādi ir nodrošināti konkrētajā Objektā;

4.3.4.5. nodrošināt drošu elektrības kabeļu izmantošanu. Pārvietošanās ceļos Darba vietā nodrošināt kabeļu aizsardzību pret nejaušu to bojāšanu vai aizķeršanos aiz tiem un nodrošināt kabeļu aizsardzību pret mehāniskajiem bojājumiem (5.1. un 5.2. attēls);

5.1. attēls Droši izvietoti elektrības kabeļi; 5.2. attēls Nedroši izvietots elektrības kabelis

4.3.4.6. izmantot āra apstākļiem speciāli piemērotus elektroinstrumentus (piemēram, pagarinātāju) un kontaktligzdas aprīkot ar nosedzošajiem vāciņiem;

4.3.4.7. uzturēt kārtīgu Darba vietu, aizliegts izraisīt vides piesārņojumu, atkritumu, materiālu uzkrājumus, tos laicīgi pārvietot uz tiem paredzēto vietu;

4.3.4.8. veicot Darbus, pēc iespējas mazāk radīt atkritums un Darbu izpildē izvēlēties dabai draudzīgākas ķīmiskās vielas un maisījumus;

4.3.4.9. bīstamo atkritumu veidošanās gadījumā, iepakot un utilizēt atbilstoši vides aizsardzības prasībām, un nepieļaut šo atkritumu nonākšanu apkārtējā vidē.

4.3.5. Izpildītāja Nodarbināto darba apģērbs un IAL:

4.3.5.1. nodrošināt, ka Nodarbinātie veic Darbus darba apģērbā, kura minimālās prasības ir CE marķējums un uz apģērba ir salasāms darba devēja nosaukums;

4.3.5.2. nodrošināt, ka Nodarbinātie lieto darba veidam atbilstošus IAL, kas ir pārbaudīti un ar derīgu lietošanas termiņu. IAL darbam augstumā ir jābūt pārbaudītiem un marķētiem, pilnā komplektācijā atbilstoši darba veidam;

4.3.5.3. aizliegts izmantot bojātus, nodilušus un standartam neatbilstošus IAL.

4.3.6. Izpildītāja izmantojamais darba aprīkojums un iekārtas:

4.3.6.1. darba aprīkojums, instrumenti un iekārtas ir darba kārtībā, tās ir drošas un piemērotas veicamajiem Darbiem;

4.3.6.2. darba aprīkojumam un bīstamām iekārtām ir veikta tehniskā apkope un pārbaude, tās ir pārbaudītas un marķētas vai citādi var pierādīt pārbaudes esamību;

4.3.6.3. aizliegts izmantot darba aprīkojumu, instrumentus un iekārtas, kuri ir bojāti, tiem ir demontēti drošības aizsargi, kuri nav rūpnieciski ražoti, ir neatbilstoši samontēti.

4.4. Paaugstināta riska darba veidi

4.4.1. Paaugstināta riska darbu veidi ir tie, kuri var radīt smagas un letālas sekas Nodarbinātajam, Lietotājam vai jebkuram sabiedrības loceklim. Izpildītājam pirms šādu darbu veikšanas ir jābūt Darbu veikšanas plānam kā Darbus veikt, maksimāli samazinot iespējamos riskus. Darbu

- veikšanas plānā jāparedz visi iespējamie riski, kādi var rasties Darbu veikšanas laikā un preventīvie pasākumi risku samazināšanai.
- 4.4.2. Darbs augstumā ir darbs, kas tie veikts vismaz 1,5 metru augstumā un augstāk, Izpildītājam nodrošināt Darba aizsardzības prasības atbilstoši darbu veikšanas augstumam. Minimālās prasības, veicot Darbus augstumā:
- 4.4.2.1. kāpnēm jābūt rūpnieciski ražotām, pārbaudītām un marķētām. Aizliegts izmantot bojātas kāpnes, pašrocīgi izgatavotas kāpnes un pakāpties, izmantojot dažādus priekšmetus un to kombinācijas;
 - 4.4.2.2. sastatnēm jābūt rūpnieciski ražotām, pilnībā komplektētām, samontētām, pārbaudītām un atbilstoši apzīmētām, un atbildīgajam par sastatņu montāžu ir jābūt atbilstoši apmācītam;
 - 4.4.2.3. augstkāpēju darbs un darbs uz jumtiem jāveic ar atbilstošu aprīkojumu, stiprinoties pie drošiem enkurspunktiem, nodrošinot arī drošu evakuāciju;
 - 4.4.2.4. darba zona jānorobežo proporcionāli Darbu veikšanas augstumam, lai izvairītos no krītošu priekšmetu iedarbības.
- 4.4.3. Darbs ar bīstamām iekārtām ir darbs ar iekārtām, kuras neatbilstošas lietošanas, uzturēšanas rezultātā var apdraudēt cilvēku dzīvību un veselību, vidi un materiālās vērtības. Minimālās prasības, izmantojot bīstamās iekārtas:
- 4.4.3.1. lietojot bīstamo iekārtu, jānodrošina Nodarbinātā apmācība atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, bīstamās iekārtas reģistrēšana un pārbaude;
 - 4.4.3.2. Nodarbinātajam, veicot Darbus, jābūt aprīkotam ar aizsarglīdzekļiem un aizsargaprīkojumu, ja tāds ir norādīts ražotāja instrukcijā vai nepieciešams lietojot bīstamo iekārtu;
 - 4.4.3.3. veicot bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību un pārbaudi, Darbs jāveic tā, lai nodrošinātu citu iesaistīto drošību un veselību;
 - 4.4.3.4. nepielaist Darbu veikšanai neapmācītas un nepiederošas personas.
- 4.4.4. Ugunsbīstamie darbi ir darbi, kuros izmanto atklātu liesmu vai kuros rodas dzirksteles, kā arī citi darbi, kas var izraisīt aizdegšanos. Minimālās prasības, veicot ugunsbīstamos darbus:
- 4.4.4.1. pirms Darbu uzsākšanas Izpildītājam jā sagatavo norīkojums atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un jānosūta VNĪ uz e-pasta adresi: yni@yni.lv. Pirms norīkojuma sagatavošanas jānovērtē darbu veikšanas vieta un jānosaka darbu izpildes secība, nepieciešamie ugunsdzēsības līdzekļi, darba vietas kontroles kārtība pēc darba beigām vai pārtraukumos;
 - 4.4.4.2. Izpildītājs nodrošina Darbu veicējam nepieciešamo Latvijas Republikā spēkā esošajos normatīvajos aktos noteikto kvalifikāciju un instruktāžu ugunsbīstamo darbu veikšanai;
 - 4.4.4.3. Izpildītājs vietu, kur paredzēts veikt ugunsbīstamos darbus, 5 m (piecu metru) attālumā atbrīvo no degtspējīgiem materiāliem, ja tas nav iespējams, tos aizsargā no aizdegšanās ar palīgmateriāliem;
 - 4.4.4.4. Izpildītājs ugunsbīstamo darbu vietas uzraudzību nodrošina vismaz 4h (četras stundas) pēc ugunsbīstamo darbu pabeigšanas.
- 4.5. Izpildītāja un Nodarbinātā rīcība avārijas vai ārkārtas gadījumā**
- 4.5.1. Avārijas situācijā Objektā rīcības secība jāizvērtē atbilstoši notikumam:
- 4.5.1.1. konstatējot Avārijas situāciju, nekavējoties jāpārtrauc Darbi un jāuzsāk seku likvidācija un situācijas informēšanas pasākumi;
 - 4.5.1.2. jāpārtrauc cēloni, kura rezultātā notikusi avārija, ja tas ir iespējams un neapdraud Nodarbinātā veselību un dzīvību;
 - 4.5.1.3. jānorobežo avārijas vieta, lai nepieļautu cilvēku nejaušu iekļūšanu bīstamajā zonā;

- 4.5.1.4. jāziņo VNĪ līgumā norādītajai kontaktpersonai/atbildīgai personai un VNĪ 24x7 atbalsta tālrunim 80002000, uz e-pasta adresi: atbalsts@vni.lv un jārīkojas atbilstoši saņemtajām norādēm.
- 4.5.2. Ārkārtas situācijā Objektā, ja ir apdraudēta cilvēka dzīvība un veselība, ir noticis nelaimes gadījums, rīcības secība jāizvērtē atbilstoši notikumam:
 - 4.5.2.1. nekavējoties jāsniedz pirmā palīdzība, izmantojot pirmās palīdzības aptiecinā esošos materiālus;
 - 4.5.2.2. jāveic atdzīvināšanas pasākumi, ja nepieciešams, un atdzīvināšanas pasākumus var veikt speciāli apmācīts Nodarbinātais;
 - 4.5.2.3. jāizsauc un jāsaaida Neatliekamā medicīniskā palīdzība (tālrunis 113 vai 112);
 - 4.5.2.4. jāziņo VNĪ līgumā norādītajai kontaktpersonai/atbildīgai personai par notikušo Ārkārtas situāciju;
 - 4.5.2.5. Izpildītājam jāveic nelaimes gadījuma izmeklēšana atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- 4.5.3. Ārkārtas situācijā Objektā, ja ir izcēlies ugunsgrēks vai aizdegšanās, rīcības secība jāizvērtē atbilstoši notikumam:
 - 4.5.3.1. jādzēš aizdegšanās ar pieejamiem ugunsdzēsības līdzekļiem, ja tas neapdraud Nodarbinātā veselību un dzīvību;
 - 4.5.3.2. nekavējoties evakuēties, ja nav zināma ugunsgrēka izcelšanās vieta, ir piedūmota telpa;
 - 4.5.3.3. nekavējoties evakuēties, ja atskan ugunsgrēka trauksmes signāls, arī situācijā, ja nav pamanīts ugunsgrēks;
 - 4.5.3.4. nospiegt Objektā esošo trauksmes pogu, ja ugunsgrēka trauksme nav iedarbojusies automātiski un šāda poga ir uzstādīta;
 - 4.5.3.5. jāziņo Valsts ugunsdzēsības dienestam (tālrunis 112);
 - 4.5.3.6. jāziņo VNĪ līgumā norādītajai kontaktpersonai/atbildīgai personai un VNĪ 24x7 atbalsta tālrunim 80002000, uz e-pasta adresi: atbalsts@vni.lv un jārīkojas atbilstoši saņemtajām norādēm.